नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

आ.व.२०७७/७८ को बार्षिक प्रगति समीक्षा
तथा
२०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक प्रगति समीक्षा एवम् मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (MDAC) को बैठक

मितिः २०७८ कात्तिक २८ गते

नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

आ.व.२०७७/७८ को बार्षिक प्रगति समीक्षा
तथा
२०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक प्रगति समीक्षा एवम् मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (MDAC) को बैठक

मितिः २०७८ कात्तिक २८ गते

डा.टोकराज पाण्डे
सह-सचिव
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

प्रस्तुतीकरणको खाका

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको बजेट र खर्चको स्थिति
- गुनासो एवं बेरुजूको स्थिति
- कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको समग्र प्रगति स्थिति
- राष्ट्रिय गौरवका र अन्य आयोजनाहरुको आयोजनागत प्रगति
- मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगतिको सारांश
- प्रगति कम हुनका कारण
- नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको कार्यान्वयन प्रगति
- अघिल्लो MDAC निर्णयको प्रगति
- मुख्य समस्याहरु

आ.व. २०७७।७८ को खर्चको स्थिति

खर्च शीर्षक	बजेट रु लाखमा		खर्च प्रतिशत
	विनियोजन	खर्च	
चालु	३८४३८	२७७०५	७२.०८
पूँजीगत	२१२८१	१७५८९	८२.६५
वित्तीय	२०९५६५	११७३५६	५६
जम्मा	२६९२८४	१६२६५०	७०.२४

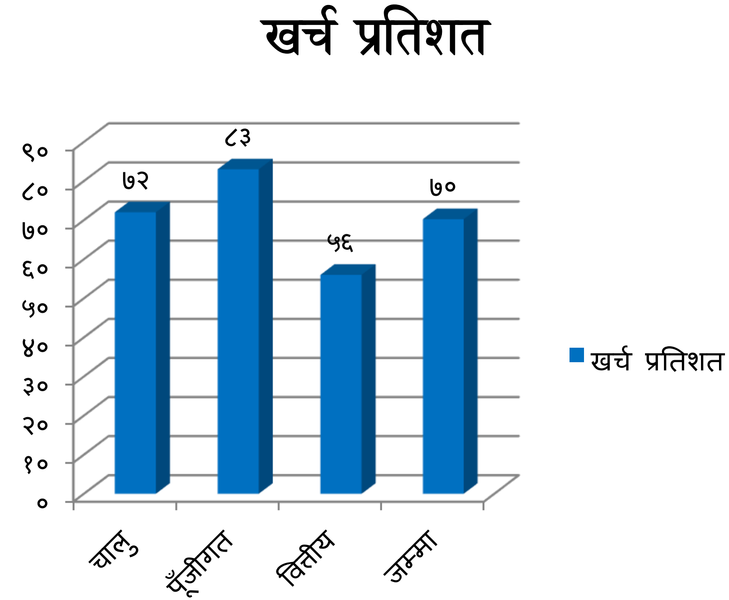

विनियोजन रुः २६ अर्व ९२ करोड ९४ लाख
खर्च रुः १६ अर्व २६ करोड ५० लाख

आ.व.२०७७/७८ को गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति

निकाय	जम्मा गुनासो	फछ्र्योंट संख्या	फछ्र्योंट प्रतिशत
अ.दु.अ.आ.	२५	१९	७६
राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र	३	२	६७
हेलो सरकार	१६	१५	९४
जम्मा	४४	३६	८१.८१

आ.व. ०७७/७८ को बेरुजूको अवस्था :-

- सरकारी तर्फको बेरुजू (रु.हजारमा) – ११,६१,७६०।–
  फछ्र्यौट रकम– २,७८,७६४।–

- समिति,प्रतिष्ठान, कोष तर्फको बेरुजू (रु.हजारमा) – १२,६१,३३६।–
  फछ्र्यौट रकम– ३,७१,६७८।–

- जम्मा बेरुजू– २४,२३,०९६।–
  जम्मा फछ्र्यौट– ६,५०,४४२।–
  जम्मा फछ्र्यौट प्रतिशत– २६.८४

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगतिको सारांश

सि.नं.	कार्यक्रम तथा आयोजना	२०७५/७६को अवस्था	२०७६/७७ सम्मको अवस्था	२०७७/७८ को वार्षिक प्रगति
१.	प्रति पर्यटक प्रतिदिन खर्च (डलर)	५४	४८	६५
२.	प्रति पर्यटक औसत बसाई (दिन)	१२.४	१२.७	१५.१
३.	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल विस्तार तथा स्तरोन्नति (प्रतिशत)	६१	९८	यस आ.व को २२, हालसम्मको ९९
४.	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल (प्रतिशत)	७३	९१	९७.३३
५.	पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल (प्रतिशत)	४२	६१	८१
६.	सम्पदा पुन:निर्माण (संख्या)	३८०	४५३	४६०
७.	पर्यटक आगमन (जना)	११,७३,०७२ (सन् २०१८)	११,९७,१९१(सन् २०१९)	२,३०,०८५(सन् २०२०)

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगतिको सारांश

सि.नं.	कार्यक्रम तथा आयोजना	२०७५/७६को सम्मको प्रगति	२०७६/७७को सम्मको अवस्था	२०७७/७८ को वार्षिक प्रगति
८.	सञ्चालनमा रहेका विमानस्थल (वटा)	३२	३२	३५
९.	बर्षैंभरि सञ्चालन योग्य विमानस्थल (वटा)	३२	३५	३७
१०.	रात्रीकालीन उडान सञ्चालनमा आएका विमानस्थल (वटा)	७	८	८
११.	नेपाल आउने अन्तर्राष्ट्रिय विमान सेवा (वटा)	२८	३०	२७
१२.	पर्यटकस्तरका होटल (संख्या)	१२५४	१२८९	१३१३
१३.	निर्मित नयाँ पदमार्गको लम्बाई (GHT समेत) (कि.मी.)	२५५	३३२	२२८

निति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तव्यको प्रगति

- माइल्स्टोन्स संख्या- ८०
- हालसम्म सुरु हुनुपर्ने- ८०
- हालसम्म सम्पन्न हुनुपर्ने- ८०
- हालसम्म सम्पन्न- ५४
- हालसम्म काम भैरहेका- २६

आ.ब. २०७८/७९, प्रथम त्रैमासिकमा विनियोजित बजेट

खर्च शीर्षक	विनियोजित बजेट रु लाखमा
चालु	३७००६.४५
पूँजीगत	२२४६१.००
जम्मा	**५९४६७.४५**
वित्तीय	२०८८८५.००
कुल	**२६८३५२.४५**

विनियोजित बजेट

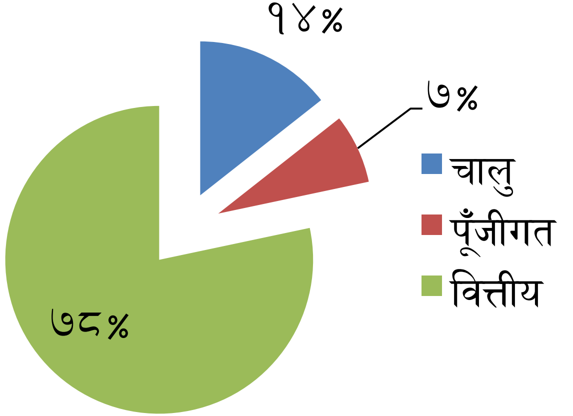

चालु: ३ अर्व ७० करोड ६ लाख
पुँजीगत: २ अर्व २४ करोड ६१ लाख
वित्तिय: २० अर्व ८८ करोड ८५ लाख
कुल: २६ अर्व ८३ करोड ५२ लाख ४५ हजार

प्रथम त्रैमासिकको खर्चको स्थिति

खर्च शीर्षक	बजेट रु लाखमा		खर्च प्रतिशत
	विनियोजन	खर्च	
चालु	३७००६.४	७०३०.७	१८.९९
पूँजीगत	२२४६१.०	११३४.१	५.०५
वित्तीय	२०८८८५.०	०	०.००
जम्मा	२६८३५२.४	८१६४.९	३.०४

विनियोजन रुः २६ अर्ब ८३ करोड ५२ लाख
खर्च रुः ८१ करोड ६४ लाख

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ को प्रगति	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
१. उच्च र समतामूलक राष्ट्रिय आय	३५. पर्यटनमा विदेशी मुद्रा आर्जन	अमेरिकी डलर (करोडमा)	१७६.४	३२.८	२७.१
२. सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता	१६. आन्तरिक हवाई यातायात प्रयोग गर्ने यात्रु	संख्या (लाखमा)	३७.९	१६.७३	१०.३५
	१७. अन्तर्राष्ट्रिय हवाई यातायात प्रयोग गर्ने यात्रु	संख्या (लाखमा)	५७.९४	११.०५	२.८९

श्रावण र भाद्र महिनाको

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ को प्रगति	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
३. सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता	३२.द्विपक्षीय हवाई सम्झौता भएका मुलुक	संख्या	४२	४०	४१
	३३.अन्तराष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय विमानस्थल	संख्या	३	१	१
	३४.आन्तरिक विमानस्थलको स्तरोन्नति	संख्या	३९	३७	३५

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ को प्रगति	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
४. उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	२.अर्थतन्त्रमा पर्यटन क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	७	२.०५	१.५६
	२८.विदेशी पर्यटन आगमन	संख्या (हजारमा)	२४५०	२.३० (२०१९ को भन्दा ८० % ले घटेको)	१८.८
	२९. विदेशी पर्यटकको औसत बसाई	दिन	१४	१५.१	१५.१
	३०.प्रति पर्यटक खर्च (प्रति दिन)	अमेरिकी डलर	६३	६५	६५

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ को प्रगति	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
४. उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	६३. नेपाल आउने अन्तर्राष्ट्रिय विमानमा उपलब्ध सिट	संख्या लाखमा	१३०	७८	७८
	३१. पर्यटन क्षेत्रमा थप प्रत्यक्ष रोजगारी सिर्जना	संख्या (हजारमा)	-	३.८	-

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ सम्मको	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
४. उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	६४. पर्यटन स्तरको होटल बेड				
	५ तारे होटल	होटल संख्या	२४	१४२	१
		बेड संख्या	४९००	१३९००	१००
	१-४ तारे होटल	होटल संख्या	२२५	-	८
		बेड संख्या	१९१२५	-	६५४
	अन्य होटल	होटल संख्या	१७४७	११५१ (२०१९मा)	प्रदेशमा हस्तान्तरण भएको ।
		बेड संख्या	५२४१०	३०७९९	
	होमस्टे र क्षमता	संख्या	३८६	३८९ (२०१९मा)	
		बेड संख्या	१५४४	१०८८(२०१९मा)	

पन्ध्रौं योजनाको नतिजा सूचकका प्रगतिहरु

प्रमुख नतिजा क्षेत्र	नतिजा सूचक	एकाई	आ.व. २०७८/७९ को लक्ष्य	आ.व. २०७७/७८ को प्रगति	आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
४. उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	६५. पदमार्ग	कि.मि.	७४६	२२८	२२८
	६६. पहिचान तथा विकास भएका पर्यटकीय गन्तव्यस्थल	संख्या	२२०	प्रदेश नमुना गन्तव्य ७, स्थापित १०० र नयाँ १४८ सहित कुल २५५	प्रदेश ७ गन्तव्यमा दोस्रो चरणको निर्माण कार्य भइरहेको, ७ वटै प्रदेशमा हिल स्टेशनको रुपमा नयाँ पर्यटकीय गन्तव्य पहिचान र सम्भाव्यता अध्ययन भइ भौतिक निर्माणको काम शुरु, २१६ स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा २१६ वटा पर्यटकीय गन्तव्यमा पूर्वाधार विकासका लागि साझेदारी कार्यक्रम अगाडी बढाइएको
	६७. पर्यटन क्षेत्रमा उत्पादित दक्ष जनशक्ति	संख्या	१५५००	२०५४	२३१५
५. सुरक्षित, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज	२८. प्रतिलिपि अधिकार संरक्षण	संख्या	२५६०	२०४२	२०९१

प्राथमिकता प्राप्त आयोजना/कार्यक्रमको संख्या

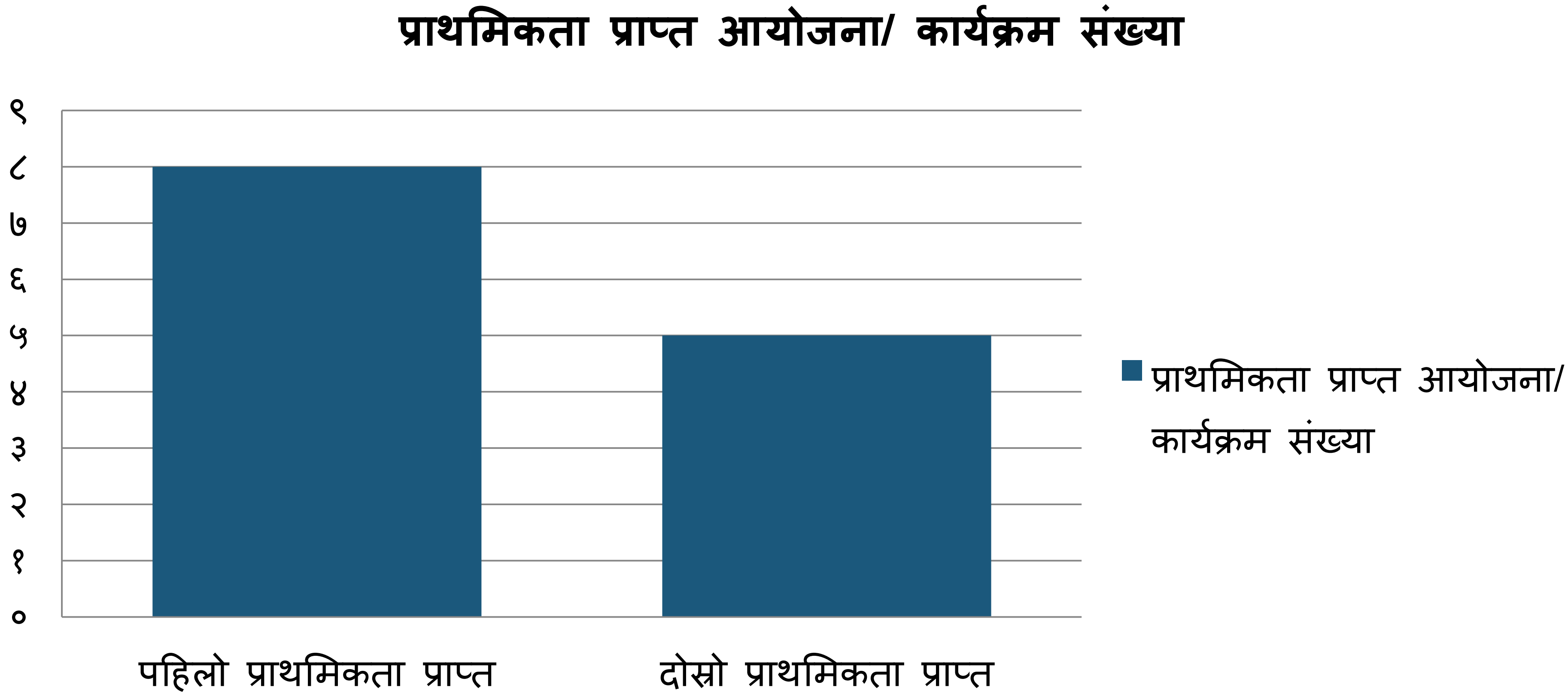

कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको समग्र भौतिक प्रगति स्थितिः

प्राथमिकता	८० % भन्दा माथि प्रगति भएका	५० % देखि ८० % सम्म प्रगति भएका	५० % भन्दा कम प्रगति भएका	जम्मा
पहिलो प्राथमिकता प्राप्त (P1) आयोजना	५	१	२	८
दोस्रो प्राथमिकता प्राप्त (P2) आयोजना	१	१	३	५
जम्मा	६	२	५	१३

P 1 कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको प्रगति स्थिति:

पहिलो प्राथमिकता प्राप्त (P1) आयोजना

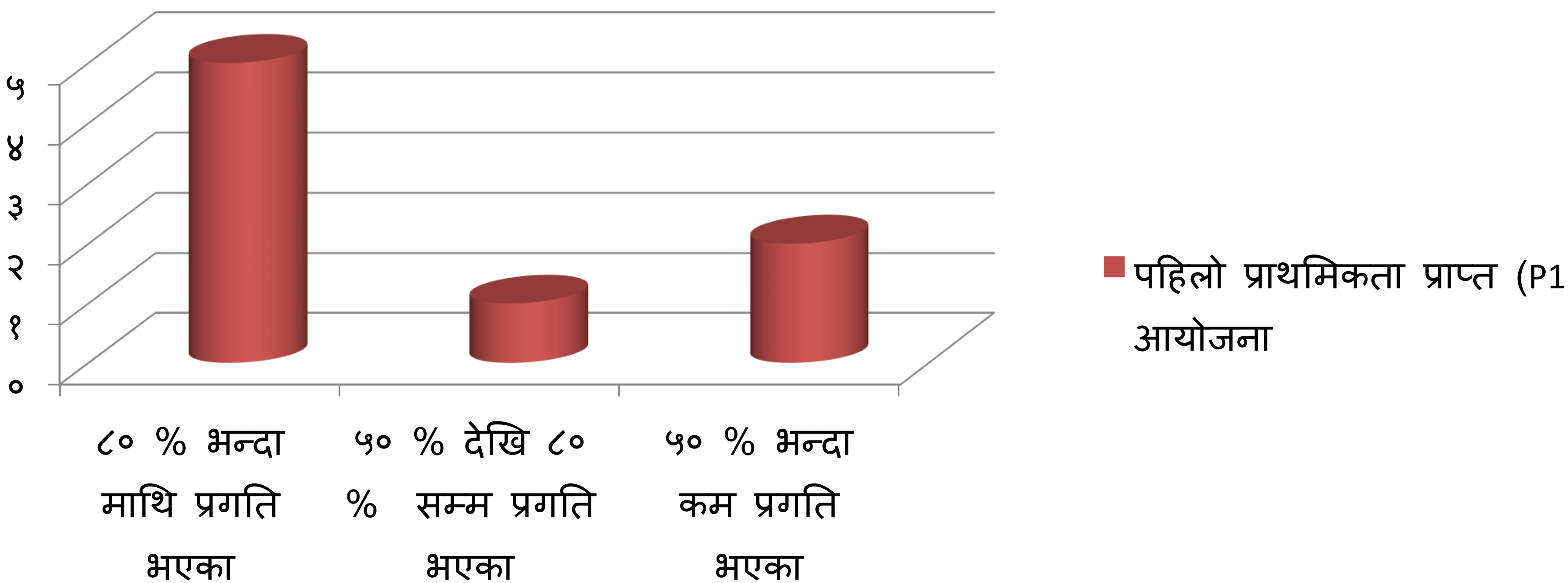

P 2 कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको प्रगति स्थितिः

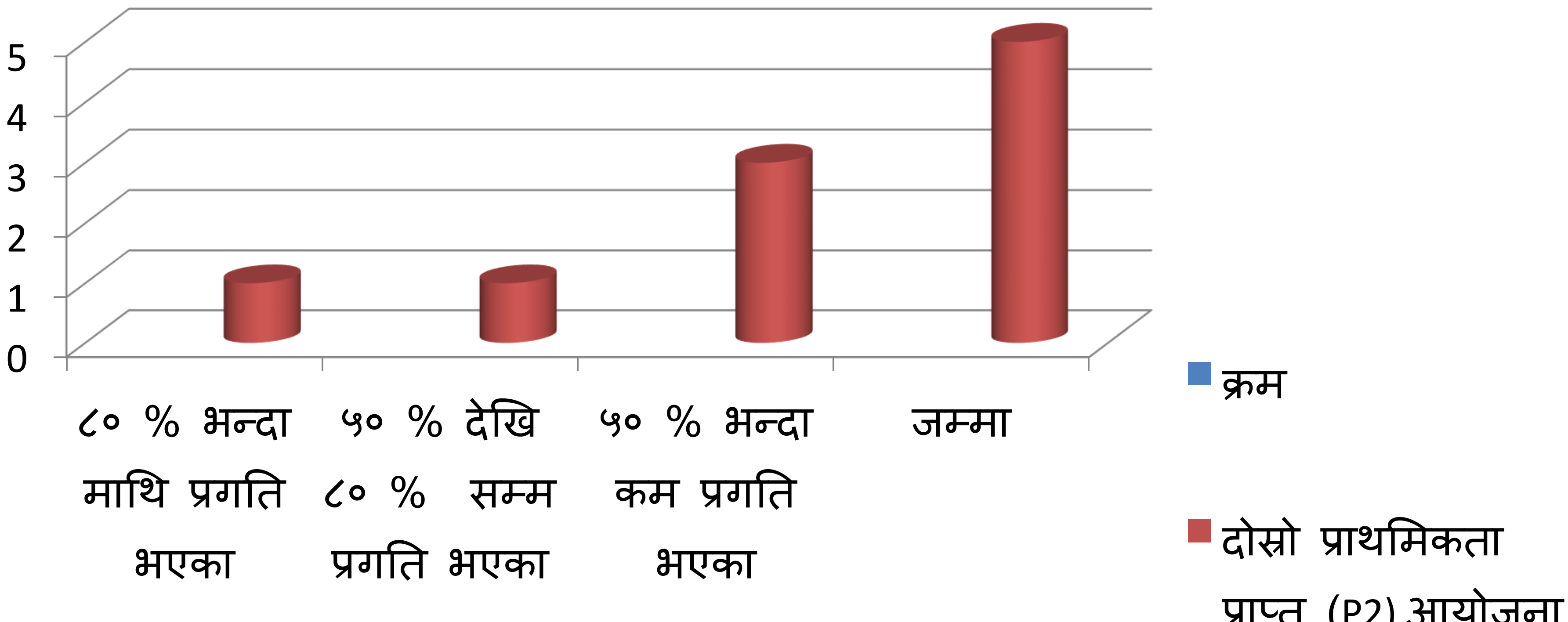

पहिलो प्राथमिकता प्राप्त (P1) कार्यक्रमहरुको पहिलो त्रैमासिक प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
१	पुरातात्विक स्थल संरक्षण आयोजना	४ करोड ३९ लाख	८९.७०	५.८१	•सात वटै प्रदेशमा पुरातत्व विभागको यूनिट अफिस नहुदा केन्द्रबाटै कार्य सञ्चालन गर्दा कठिनाई भएको
२	विश्व सम्पदा क्षेत्र संरक्षण आयोजना	१.६ लाख	९०.००	०.००	•आवश्यकता अनुसारको बजेट प्राप्त नहुने र बहुवर्षिय खरिद योजना पनि स्वीकृत नहुँदा एउटै योजनालाई प्रत्येक वर्ष खरिद प्रकृयामा जाँदा फरक फरक निर्माण व्यवसायीहरुले भाग लिने भएकोले संरक्षण कार्य एकरुपता नहुने
३	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	६० करोड ०५ लाख	२१.००	०.००	COVID 19 का कारण अन्तर्राष्ट्रिय उडान बन्द हुँदा विदेशी दक्ष जनशक्ति समयमा ल्याउन नसकिएको । उपकरण आयातमा कठीनाई भएको । स्थानिय स्तरमा समेत जनशक्ति व्यवस्थापनमा समस्या रहेको । निर्माण सामाग्री उपलब्ध गराउने क्रममा समय समयमा उत्खनन तथा ढुवानीमा अवरोध आएको । पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको Approach मा पर्ने रिठ्ठेपानी डाँडा कटान सम्बन्धि कार्य शुरु गर्न पूरक EIA भएकोले पूरक EIA स्वीकृत ढिला हुनु । निजगढ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको निर्माण क्षेत्रको मध्य भागमा टाँगिया बस्ती रहेको र सो बस्ती वन क्षेत्र भित्रको सरकारी जग्गा रहेको । रुख कटान आदेश प्राप्त नभएको ।

पहिलो प्राथमिकता प्राप्त (P1) कार्यक्रमहरुको पहिलो त्रैमासिक प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
४	पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	६५ करोड ०२ लाख	८१.००	३८.००	•प्रतिस्थापन बजेटको कारणले र वर्षाको कारणले field visit गर्न ढीलो भएको ।
५	पोखरा क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल	८५ करोड	८५.००	१७.४०	•Approach मा पर्ने रिठ्ठेपानी डाँडा कटान सम्बन्धि कार्य शुरु गर्न पूरक EIA स्वीकृतिमा ढिला हुनु । •Covid-19का कारण विदेशबाट दक्ष जनशक्ति ल्याउन ढिला भएको ।

दोस्रो प्राथमिकता प्राप्त (P1) कार्यक्रमहरुको पहिलो त्रैमासिक प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
६	निजगढ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, बारा	३० करोड	१५.००	०.००	•टाँगिया बस्ति निर्माण क्षेत्रको मध्य भागमा रहेको र सो बस्ती, वन क्षेत्र भित्रको सरका री जग्गामा रहेको । •केही जग्गा धनीहरूले मुआब्जाको लागि निवेदन नदिएको । •रूख कटान आदेश प्राप्त नभएको ।
७	पशुपति क्षेत्र विकास कोष	१५ करोड २८ लाख	८०.००	८०.००	•पर्याप्त संख्यामा दक्ष र स्थायी प्राविधिक जनशक्तिको अभाव ।
८	लुम्बिनी विकास कोष	१० करोड ७६ लाख	२५.००	६९.४९	लुम्बिनी गुरुयोजनाका बाँकी कार्यहरुकार्यहरुको दोस्रो फेजको बोलपत्र आव्हान गर्ने क्रममा अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७८।४।२४ को परिपत्रानुसार अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा मात्र नयाँ बोलपत्रको प्रकृया शुरु गर्ने भन्ने निर्देशन प्राप्त भएकोले अर्थ मन्त्रालयको सहमति प्राप्त भइनसकेको । सो कारणले गर्दा गुरुयोजना सम्पन्न गर्ने गरी केही बोलपत्रहरु आव्हान गरी कार्य प्रारम्भ गर्न द्वीविधा उत्पन्न भएको ।

दोस्रो प्राथमिकता प्राप्त (P2) कार्यक्रमहरुको पहिलो त्रैमासिक प्रगति

सि.नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
१	हवाइ यातायात क्षमता अभिवृद्धि आयोजना	८५ करोड	१०.८२	-	• समिति निर्माण भई कार्य प्रारम्भ भएको
२	गौतमबुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	२ अर्व ०६ करोड २० लाख	९८.२५	७७	• नदिजन्य निर्माण सामाग्री उत्खनन तथा आपुर्तिमा अवरोध आउने गरेको । • Lockdown का कारणले हार्डवयरजन्य निर्माण सामग्री तथा विभन्न उपकरण तथा निर्माण सामाग्रीहरु विदेशबाट ल्याउन कठिनाइ भएको । • Covid- 19 का कारणले मजदुरको समस्या

दोस्रो प्राथमिकता प्राप्त (P2) कार्यक्रमहरुको
पहिलो त्रैमासिक प्रगति

सि.नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
३	दक्षिण एशिया पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	२५ लाख	०	०	परामर्शदाताको म्याद थप हने क्रममा रहेको लुम्बिनी म्यूजियम Upgrade सम्बन्धी सम्झोता हालसालै भएको
४	हवाई सुरक्षा तथा हवाई व्यवस्थापन कार्यक्रम	१९ लाख	१०	०	समिति निर्माण भै कार्य प्रारम्भ भएको
५	गौतमबुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	२ अर्व ०६ करोड २० लाख	८९.२५	०	·Lockdown का कारणले हार्डवयरजन्य निर्माण सामग्री तथा विभिन्न उपकरण तथा निर्माण सामाग्रीहरु विदेशबाट ल्याउन कठिनाइ भएको ।

राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरुको आ.व. २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिशतमा

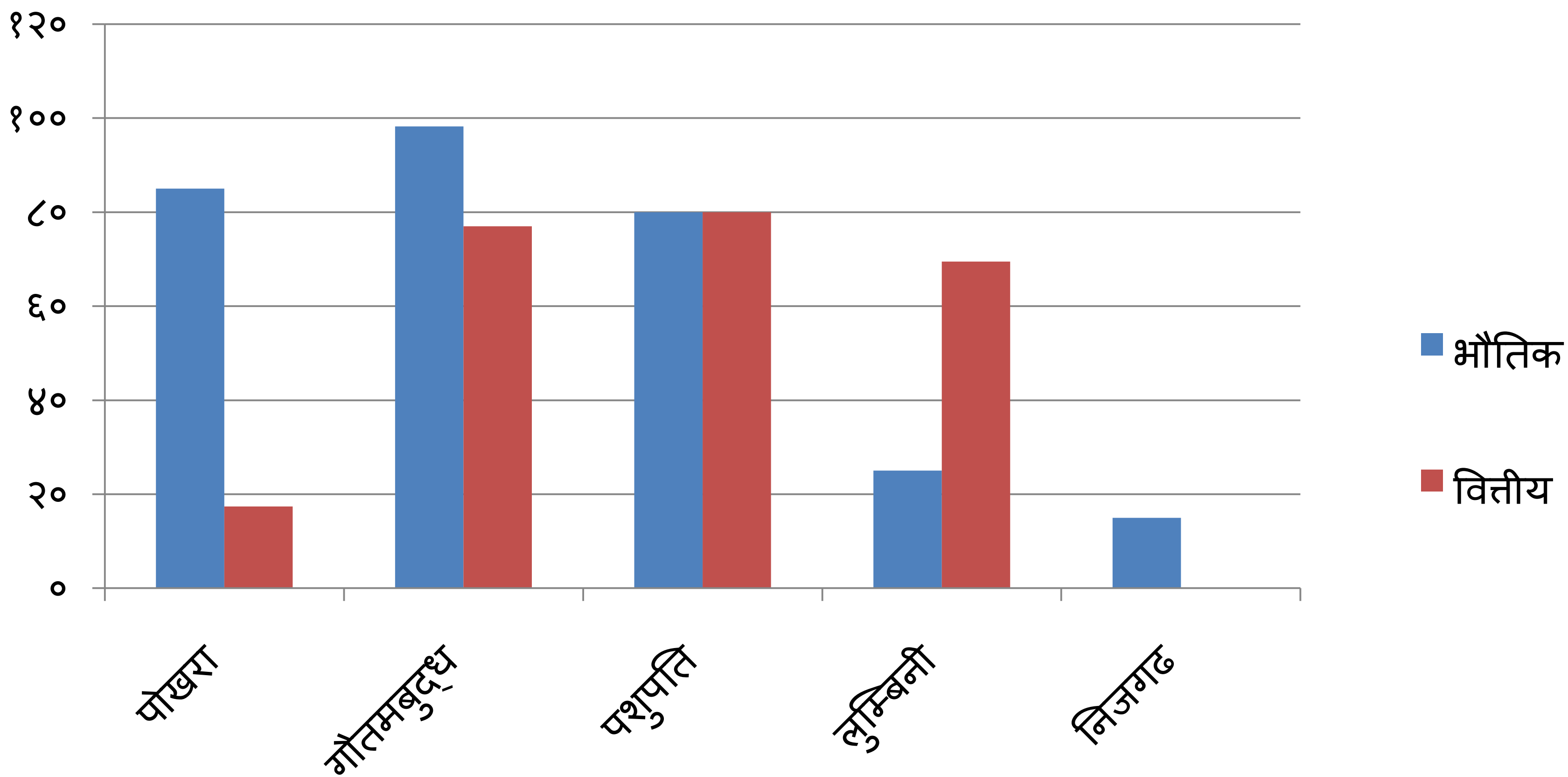

राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरुको हालसम्मको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिशतमा

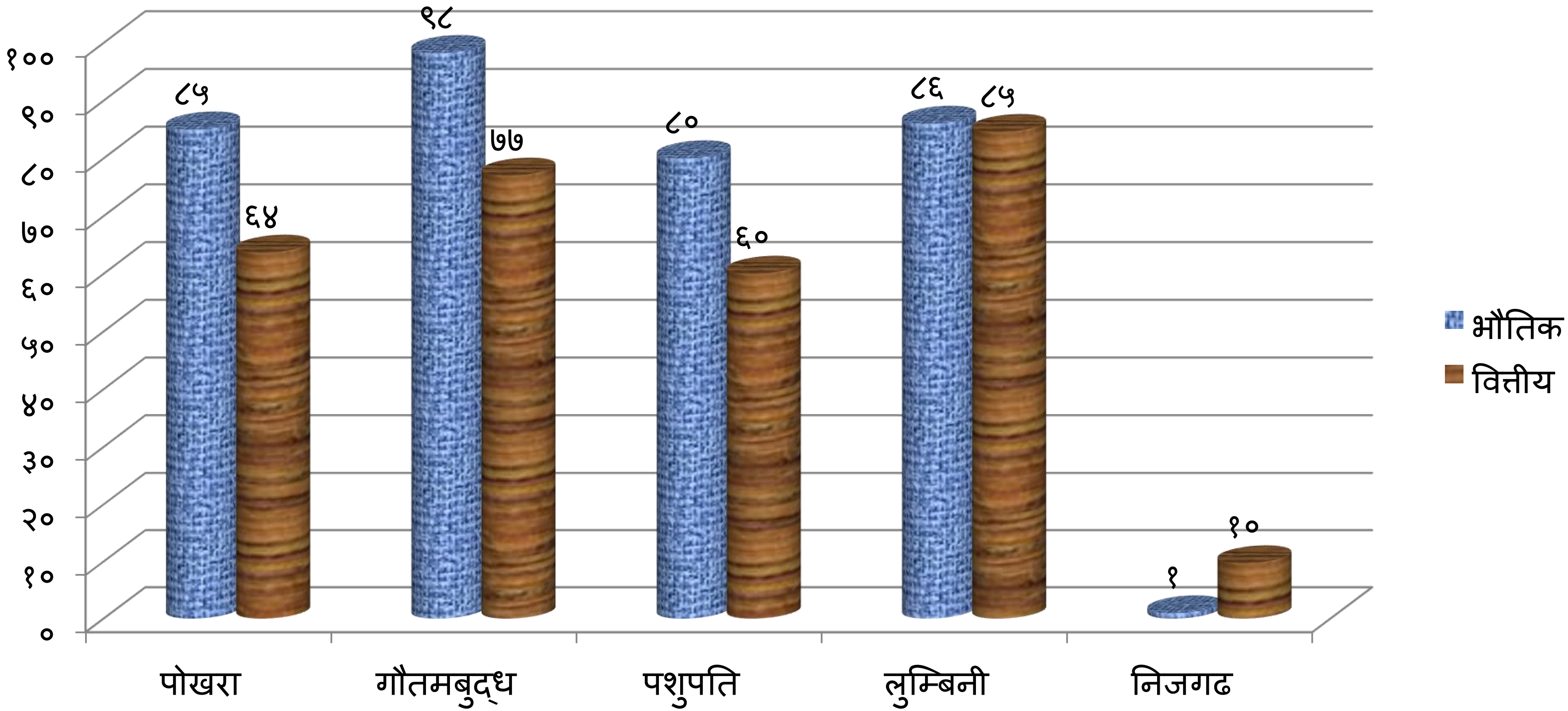

प्रमुख आयोजनाहरुको आ.व. २०७७/७८ र २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक भौतिक प्रगतिको तुलनात्मक स्थिति

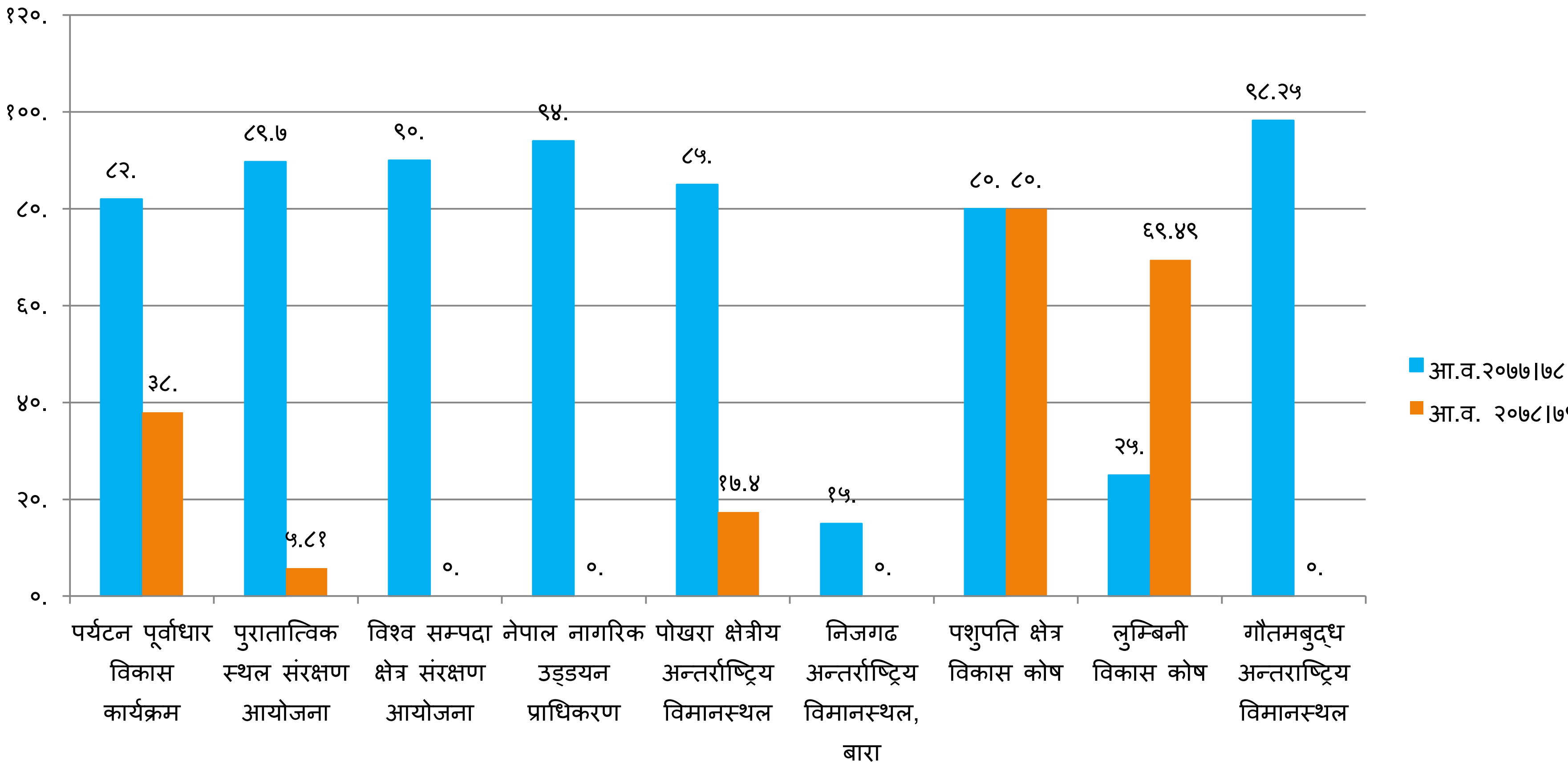

प्रमुख आयोजनाहरुको आ.व. २०७७/७८ र २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक वित्तीय प्रगतिको तुलनात्मक स्थिति

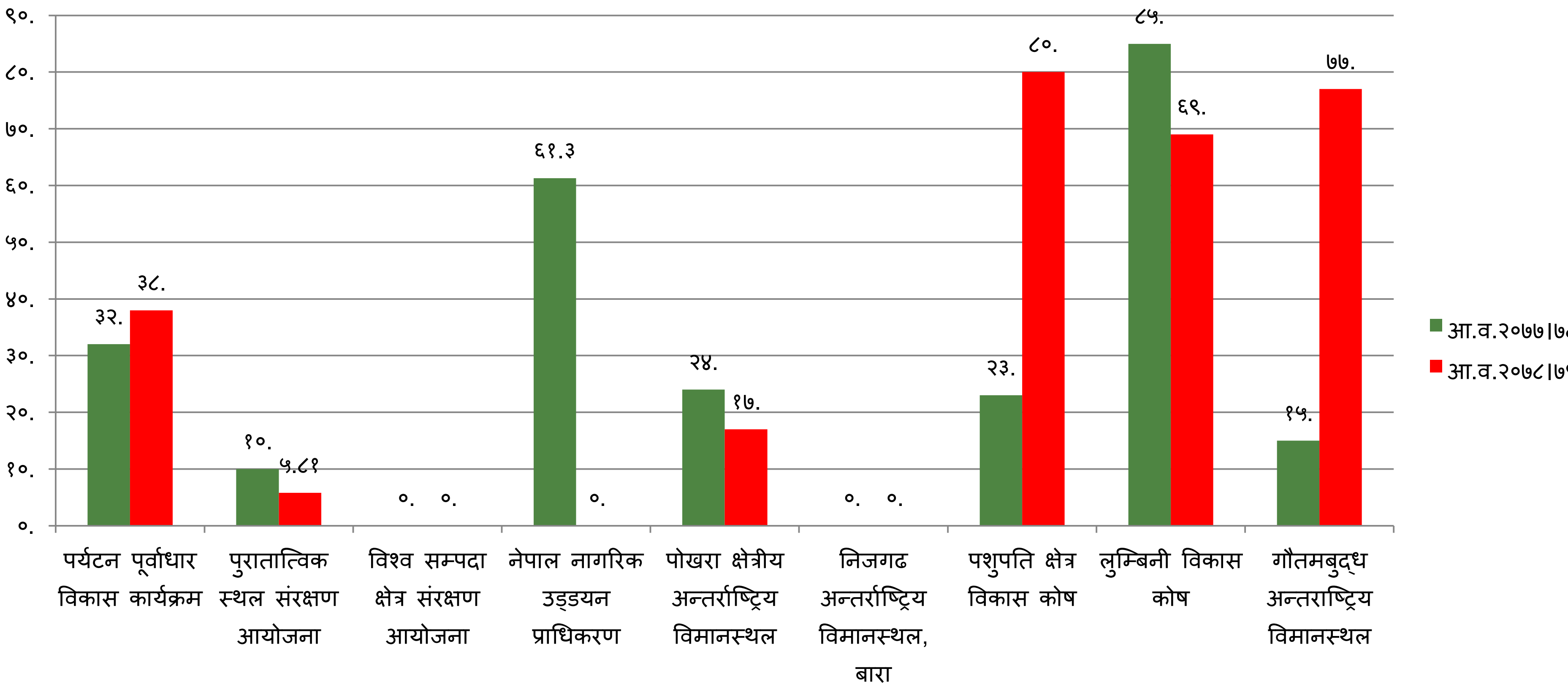

मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
१	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्ड्यन मन्त्रालय	१४ करोड २६ लाख (चालु र पुँजीगत समेत)	१६	१२.४६	साझेदारीमा थप २७ करोड निकासाका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार भएको
२	पर्यटन विभाग	५ करोड ०७ लाख	४०	३७.६	-
३	पुरातत्व विभाग (केन्द्रीय सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण प्रयोगशाला समेत)	१ करोड २४ लाख	९०.२३	८३.७५	बहुवर्षिय कार्क्रम बाहेक नयाँ कार्यक्रमहरुमा बजेट खर्च नभएकोले वित्तिय प्रगति न्यून देखिएको
४	राष्ट्रिय अभिलेखालय	१ करोड ४२ लाख	१००	५२	-

मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
५	राष्ट्रिय संग्रहालय	४ करोड ९ लाख	१०.	५	-
६	नेपाल प्रतिलिपि अधिकार रजिष्ट्रारको कार्यालय	४६ लाख	२२.५	१८.५	•कोरोना भाइरसको प्रकोपका कारण जिल्लाहरुमा संचालन हुनु पर्ने कार्यक्रम सम्पन्न हुन नसकेको ।
७	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान	४ करोड ६५ लाख	०	०	• यस अवधिमा बजेट प्राप्त हुन नसक्नु
८	नेपाल ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान	६ करोड ५ लाख	६२.७६	१३.२७	-
९	नेपाल संङ्गित तथा नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठान	२ करोड ३३ लाख	६६.००	४८.००	-

मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
१०	सांस्कृतिक संस्थान	३० लाख	६५	१००	-
११	नारायणहिटी दरबार संग्रहालय	६.७३लाख	१००	९८	-
१२	भाषा आयोग	१ करोड १८ लाख	८४.६	६८.०६	-
१३	बौद्ध दर्शन प्रवर्द्धन तथा गुम्बा विकास समिति	३ करोड ९० लाख	४४.२६	२१	--
१४	नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान	१ करोड २९ लाख	१०	०	कोभिड-१९ को कारणले भौतिक उपस्थितिमा तालिम संचालन गर्न नसकिएको ।(आगामि त्रैमासिक अवधिमा संचालन हुने)
१५	क्षेत्रीय संग्रहालयहरु	५.३१ लाख	०	०	प्रदेश हस्तान्तरण

मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको प्रगति

सि. नं.	आयोजना/कार्यक्रम	प्रथम त्रैमासिक बजेट	प्रगति (%)		प्रगति कम हुनका कारणहरु
			भौतिक	वित्तिय	
१६	संग्रहालयहरु	२४ लाख	९५.४५	७१.०४	-
१७	ऐतिहासिक दरवारहरु	३० लाख	८०	६७.८	-
१८	राष्ट्रिय कला संग्रहालय भक्तपुर	७ लाख	२४.८१	२४.८१	-
१९	स्मारक संरक्षण तथा दरवार हेरचाह कार्यालय भक्तपुर	१२.९३ लाख	२५	३०	-
२०	तारागाउँ विकास समिति	७९.९८ लाख	१००	९८.८०	-

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगतिको सारांश

सि.नं.	कार्यक्रम तथा आयोजना	२०७६/७७को प्रगति	२०७७/७८सम्मको अवस्था	२०७८/७९को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
१.	प्रति पर्यटक प्रतिदिन खर्च (डलर)	४८	६५	६५
२.	प्रति पर्यटक औसत बसाई (दिन)	१२.७	१५.१	१५.१
३.	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल विस्तार तथा स्तरोन्नति (प्रतिशत)	९८	यस आ.व को २२, हालसम्मको ९९	९९
४.	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल (प्रतिशत)	९१	९७.३३	९८.२५
५.	पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल (प्रतिशत)	६१	८१	८५
६.	सम्पदा पुनःनिर्माण (संख्या)	४५३	५८९	६०७
७.	पर्यटक आगमन (जना)	११,९७,१९१(सन २०१९)	२,३०,०८५(सन् २०२०)	१८८०७

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको समष्टिगत प्रगतिको सारांश

सि.नं.	कार्यक्रम तथा आयोजना	२०७६/७७को सम्मको प्रगति	२०७७/७८को सम्मको अवस्था	२०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको प्रगति
८.	सञ्चालनमा रहेका विमानस्थल (वटा)	३२	३५	३५
९.	बर्षैभरि सञ्चालन योग्य विमानस्थल (वटा)	३२	३७	३७
१०.	रात्रीकालीन उडान सञ्चालनमा आएका विमानस्थल (वटा)	७	८	८
११.	नेपाल आउने अन्तर्राष्ट्रिय विमान सेवा (वटा)	२८	२७	३१
१२.	पर्यटकस्तरका होटल (संख्या)	१२५४	१३१३	१३
१३.	निर्मित नयाँ पदमार्गको लम्बाई (GHT समेत) (कि.मी.)	२५५	२२८	०

आ.व. ०७७/७८ बेरुजु विवरण

क्र. सं.	विवरण
क.	सरकारी तर्फको बेरुजू (रु.हजारमा) – १,२९,२२,०८ ।– फछ्र्यौंट रकम(रु.हजारमा) – ५५,२६ ।–
ख.	समिति,प्रतिष्ठान, कोष तर्फको बेरुजू (रु.हजारमा) – १,९०,१७,३२ ।– फछ्र्यौंट रकम(रु.हजारमा) – १,१४,६९ ।–
ग.	जम्मा बेरुजू(रु.हजारमा) -३,१९,३९,४० ।- जम्मा फछ्र्यौंट(रु.हजारमा) -१,६९,९५ ।- जम्मा फछ्र्यौंट प्रतिशत– ०.००५३%

आ.व. २०७८/७९ कार्तिक १५ सम्मको गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति

निकाय	जम्मा गुनासो	फछ्र्यौट संख्या	फछ्र्यौट प्रतिशत
अ.दु.अ.आ	२४	६	२५
राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र	१	१	१००
हेलो सरकार	२	१	५०
जम्मा	२७	८	२९.६३

८० % भन्दा कम प्रगति भएका पहिलो (P1) र दोस्रो (P2) प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरु

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	भौतिक प्रगति (%)	प्रगति कम हुनका कारण
१.	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२१.००	COVID 19 का कारण अन्तर्राष्ट्रिय उडान बन्द हुँदा विदेशी दक्ष जनशक्ति समयमा ल्याउन नसकिएको । उपकरण आयातमा कठीनाई भएको । स्थानिय स्तरमा समेत जनशक्ति व्यवस्थापनमा समस्या रहेको । निर्माण सामाग्री उपलब्ध् गराउने क्रममा समय समयमा उत्खनन तथा ढुवानीमा अवरोध आएको । पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको Approach मा पर्ने रिठ्ठेपानी डाँडा कटान सम्बन्धि कार्य शुरु गर्न पूरक EIA भएकोले पूरक EIA स्वीकृत ढिला हुनु । निजगढ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको निर्माण क्षेत्रको मध्य भागमा टाँगिया बस्ती रहेको र सो बस्ती वन क्षेत्र भित्रको सरकारी जग्गा रहेको । रुख कटान आदेश प्राप्त नभएको ।

८० % भन्दा कम प्रगति भएका पहिलो (P1) र दोस्रो (P2) प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरु

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	भौतिक प्रगति (%)	प्रगति कम हुनका कारण
२.	लुम्बिनी विकास कोष	२५.००	• लुम्बिनी गुरुयोजनाका बाँकी कार्यहरुकार्यहरुको दोस्रो फेजको बोलपत्र आव्हान गर्ने क्रममा अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७८।४।२४ को परिपत्रानुसार अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा मात्र नयाँ बोलपत्रको प्रकृया शुरु गर्ने भन्ने निर्देशन प्राप्त भएकोले अर्थ मन्त्रालयको सहमति प्राप्त भइनसकेको । सो कारणले गर्दा गुरुयोजना सम्पन्न गर्ने गरी केही बोलपत्रहरु आव्हान गरी कार्य प्रारम्भ गर्न द्वीविधा उत्पन्न भएको ।
३.	हवाई सुरक्षा तथा हवाई व्यवस्थापन कार्यक्रम	१०.८२	• तयारीका कार्यहरु बढी रहेको । • कोभिड १९ का कारण दुर्घटजा जाँचको तयारीका लागि गर्नु पर्ने अडिटका कार्यमा लामो समय लागेको ।

८० % भन्दा कम प्रगति भएका पहिलो (P1) र दोस्रो (P2) प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरु

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	भौतिक प्रगति (%)	प्रगति कम हुनका कारण
४.	हवाइ यातायात क्षमता अभिवृद्धि आयोजना	१०.८२	• नेपालमा कोभिड १९ को संक्रमण बढ्दै गएकाले ICB-01 R कार्य अन्तर्गतका चिनिया कामदारहरु नेपालमा आउन उक्त देशबाट नै कडिकडाउ गरिएको । • बैदेशिक भिसा सम्बन्धी समस्या भएको । • COVID-19/Lockdown कारणले NCB-01,02,03 कार्य मा अपेक्षित प्रगति हासिल गर्न नसकिएको तथा मुआव्जा वितरण सम्बन्धी कार्यमा केही कमी आएको ।
५.	दक्षिण एशिया पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	०	• परामर्शदाताको म्याद थप हने क्रममा रहेको • लुम्बिनी म्यूजियम Upgrade सम्बन्धी सम्झोता हालसालै भएको

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-६६	पर्यटन काज कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	• मस्यौदा तयार भई मंत्रीपरिषदमा पेश हुने क्रममा रहेको ।
बजेट-१६६	सन्दकपुर, धनुषाधाम, इन्द्रसरोवर, पञ्चासे, निग्लिहवा, कुपिण्डे दह र भादागाउँ लगायतका स्थानमा DPR बमोजिम पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण कार्य	• सम्झौता भई निर्माण कार्य ५५ प्रतिशत सम्पन्न ।
	आनि गुम्बा र पिण्डस्थान पुनर्निर्माण गर्ने	• आनि गुम्बा र पिण्डस्थान पुनर्निर्माण गर्ने कार्य ८५ प्रतिशत सम्पन्न

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-१६७	उपत्यका वरपर हाईकिङ डेस्टिनेसनमा पूर्वाधार निर्माण	• ल.इ. तयार भएको
	चुरे तथा महाभारत श्रृङ्खलाका सम्भाव्य स्थानमा पर्यटन प्रवर्द्धन	• कार्यविधी मस्यौदा तयारी गर्ने काम भै रहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-१६८	रारा क्षेत्रमा पुर्वाधार निर्माणको लागि DPR तथा IEE/EIA अध्ययन	• सम्झौता तथा कार्यदिश दिएको ।
बजेट-१६९	कञ्चनजङ्गा, रुवीभ्याली, दोलखा, मकालु, च्छो रोल्पा, अन्नपूर्ण, धौलागिरी, मनास्लु, सगरमाथा लगायतका स्थानमा पदमार्ग निर्माण	• खरिद प्रक्रियाको क्रममा रहेको ।
बजेट-१७३	धार्मिक साँस्कृतिक तथा सिमसार क्षेत्रमा परिपथ निर्माण	• लागत अनुमान र सूचना प्रकाशनको प्रकृयामा रहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४०	परम्परागत सँस्कृति एवम् पुरातात्विक सम्पदाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी सफ्ट पावरको रुपमा विकास गर्ने	• उकुको भग्नावशेष, मुक्तिनाथ मन्दिर र कात्रेविहारलाई सफ्ट पावरको रुपमा विकास गर्न अध्ययनका लागि स्थलगत निरीक्षण जाने तयारी भैरहेको । • तिलौराकोटलाई विश्व सम्पदा क्षेत्र सूचीकृत गर्न नोमिनेसन डोसेर तयार गर्न लुम्विनि विकासकोषबाट प्रारम्भिक खाका तयार गरिएको ।
	लुम्बिनी विकास गुरुयोजनाको बाँकी काम दुई वर्षभित्र सम्पन्न गर्ने	• गत वर्ष प्रकाशित सूचना अनुसारका ४ वटा ठेक्काहरुको सम्झौता भई कार्य शुरु गरिएको । • ड्रइङ्ग ,डिजाइन ,ल.ई .तथा बोलपत्र कागजात तयार भइरहेको । अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७८।४।२४ को पत्रानुसार अर्थ मन्त्रालयको सहमति आएपछि मात्र बोलपत्रको सूचना प्रकाशित गरिने ।
	बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्रको एकिकृत गुरुयोजना तयार	• यस सम्बन्धी विज्ञ नियुक्त गरी EOI तथा RFP कागजात तयार भइरहेको । अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७८।४।२४ को पत्रानुसार अर्थ मन्त्रालयको सहमति आएपछि मात्र बोलपत्रको सूचना प्रकाशित गरिने । • विज्ञलाई EOI तथा RFP कागजात तयार गर्न सम्बन्धित साइटमा गई स्थलगत अध्ययन गर्नुपर्ने देखिएकोले थप समय आवश्यक परेको हुँदा कार्तिक महिनाभित्र EOI तथा RFP कागजात तयारी कार्य सम्पन्न गरिनेछ । बोलपत्र प्रकाशित गर्न अर्थ मन्त्रालयको सहमति आवश्यक देखिएकोले तहाँ मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गरी बोलपत्र प्रकाशित गरिने । • तिलोराकोटलाइ विश्व सम्पदा क्षेत्रमा सूचिकृत गर्न नोमिनेशन डोसेरको ड्राफ्ट तयार भई प्रथम चरणको छलफल तिलौराकोटमा सम्पन्न भएको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४०	लुम्बिनी गुरुयोजना अनुसार पवित्र उद्यानमा रहेका गोलाइ पोखरी तथा सर्कुलर लेभीमा लेभिको स्टयाण्डर्ड स्लोप निर्माण र पोखरीहरुको गहिराई लेभलिङ्ग लगायत कार्य गरिने	• गत आ.ब.मा शुरु भएको कार्यको समग्रमा २५ प्रतिशत भौतिक प्रगति हाँसिल भई कार्य चालु अवस्थामा रहेको ।
	५००० मानिस अट्ने हल तथा ध्यान साधना केन्द्र भवन निर्माणको योजना अनुसारको दोस्रो फेजको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने ।	निर्माण कार्य चालु अवस्थामा रहेको । ५५ प्रतिशत भौतिक प्रगति हाँसिल भएको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट क्रमशः–

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४०	गौतमबुद्ध फलपुल बाटीका निर्माण गर्ने र सर्भिस सडक वरिपरि ल्याण्डस्केप निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न गर्ने	• बृक्षारोपण र ल्याण्डस्केपको कार्य चालु अवस्थामा रहेको । दुवैको निर्माण कार्यको ६५ प्रतिशत भौतिक प्रगति हासिल भएको ।
	पुरातत्व विभागको समन्वय र स्वीकृतिमा तिलौराकोट, गोटीहवा, निग्लीहवा, अरौराकोट, सिसहनीया, धमनीहवा, सगरहवा, रामग्राम र देवदहमा तीर्थयात्री तथा पर्यटकीय सेवा सुविधा विस्तार गर्न शौचालय, ध्यान प्लेटफर्म, पैदलमार्ग, संरक्षण लगायतका संरचना निर्माण गर्ने	• ल.ई .तयार भई स्वीकृतिको चरणमा रहेको ।
	पुरातात्विक उत्खनन् तथा संरक्षणका कार्यहरु गर्ने	• ल.ई .तयार गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट क्रमश–

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४१	विश्वरुपा मन्दिर संरक्षण कार्य	• खरिद प्रकृया सुरु गर्न टेण्डर माग भएकोमा सो विषय अदालतमा विचाराधिन भएकोले निर्णय गर्न नसकिएको ।
	नेपालवेदविद्याश्रम मा.वि.को प्लस टु भवन तथा पूर्वाधार विकास कार्य	• डिपिआर तयार भै पुरातत्व विभागमा स्विकृतीका लागी पठाइएको ।
	गौरीघाट चौघेरा सत्तल संरक्षण कार्य	• ४५ प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४१	गोठाटार जग्गामा पूर्वाधार विकास तथा सिमाङ्कन	• जग्गाको हालसाविक कार्य चालु/नापी तथा मालपोतबाट कायम हुन बाँकी ।
	सुरक्षा अनुगमनका लागि विभिन्न उपकरण सि.सि.टि.भी लगायत जडान कार्य	• लागत अनुमान भइरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४१	दाफा भजनघर संरक्षण कार्य	• लागत इष्टमेट भै टेण्डर प्रकृया अगाडी बढेको ।
	राम मन्दिर पूर्वका मन्दिरहरू जीर्णोद्दार कार्य	• लागत इष्टमेट भै रहेको ।
	अग्नीहोत्रशाला तथा चार शिवालय संरक्षण कार्य	• खरिद संझौता सम्पन्न ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४१	गौरीघाटका शिवालय जीर्णोद्वार कार्य	• खरिद प्रकृया सम्पन्न भई २०% कार्य सम्पन्न ।
	श्री पशुपतिनाथ मन्दिरको भौतिक अवस्था अध्ययन कार्य	• मन्त्रालय,पुरातत्व विभाग र कोष बिच प्रारम्भिक छलफल बैठक सम्पन्न ।
	मृगस्थलीमा पाताल भएको सत्तललाई पुनर्निर्माण गर्नको लागि डि पी आर तयार गर्ने	• TOR तयार गर्ने कार्य भइरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४१	पशुपति क्षेत्रको निकास ढलको विस्तृत अध्ययन तथा नक्साङ्कन कार्य	• TOR तयार गर्ने कार्य भइरहेको ।
	पुनर्निर्माण बांकी सम्पदाको विस्तृत ड्रइङ्ग डिजाइन कार्य	• जितजंगप्रकाशेश्वर सत्तलको परामर्स सेवा सम्झौता सम्पन्न ।
बजेट-२४२	तिलौराकोटलाई विश्वसम्पदा सूचिमा सूचिकृत गर्न प्रकृया अगाडि वढाइने	• चार किल्ला तोकी नक्सा तयार भई संरक्षित स्मारक क्षेत्र घोषणा गर्ने सन्दर्भमा सिमांकन सम्बन्धि कार्य सम्पन्न भइ सो को स्वीकृतिका लागि मन्त्री परिषदमा फाइल पठाउन तयारी भइरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४२	जानकी मन्दिरलाई विश्वसम्पदा सूचिमा सूचिकृत गर्न प्रकृया अगाडि वढाइने	• संरक्षित स्मारक क्षेत्र घोषणा गर्न जनकपुर उपमहानगरपालिकासंग छलफल भईरहेको ।
	अष्टावक्र शास्त्रार्थ सहितको धार्मिक सम्मेलन आयोजना	• समिति गठन प्रकियामा रहेको ।
	चितवनको अयोध्यापुरीमा राम मन्दिर निर्माण	• क्षेत्र पहिचानका लागि विज्ञ टोलीसंग छलफल भईरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२४५	राष्ट्रिय साँस्कृतिक संग्रहालय निर्माण	• चालु आ.व.०७८/७९ मा रहेका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरु हाल पुरातत्व विभागलाई अनुदान उपलब्ध गराउन रकम निकासा पठाउन नसकिएको ।
	प्रादेशिक संग्रहालय निर्माण	• प्रादेशिक संग्रहालय निर्माणको मापदण्ड तथा ढाँचा तयार गर्न प्रदेश सरकारसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने काम भईरहेको
बजेट-३५२	नदि कटान नियन्त्रण गर्ने	• लागत अनुमान तयार भईरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-३५३	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको स्तरोन्नती	• Financial bid evaluation अन्तिम चरणमा रहेको। ADB बाट Comments/Suggestions प्राप्त भए पश्चात खरिद सम्बन्धि प्रकृया भ ई टुङ्गोमा पुग्ने। • Contract awardभए पश्चात मात्र कार्य अगाडी बढ्ने • Top Soil removingकार्य चालु रही १९६२ घ.मी backfill गरीसकेको वर्षातले कार्यमा असर परेको ,निर्माण व्यवसायीले हाल सम्म ९३,००० घ मी looseमाटो ल्याइ, ५१,६३५ घ.मी. laying and compactionगरीसकेको, वर्षातले कार्यमा असर परेको ,sub-surface drainageको कार्य ८९२ मी. सकिएको, वर्षातले कार्यमा असर परेको, नेपाल अर्मीको Golf Courseस्थानान्तरण गर्न पटक पटक बैठक तथा समन्वय भइ नेपाल आर्मी Golf holeसार्ने प्रक्रियामा रहेको ।
	त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थललाई बुटिक विमानस्थलमा रुपान्तरण गरिनेछ	Canopy Construction कार्य हालसम्म ७३ प्रतिशत सम्पन्न भएको ।
बजेट-३५४	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल थप निर्माण कार्य	लागत अनुमान तयार भईरहेको ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-२५४	गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल आयोजनामा Cargo Building देखि Apron सम्मको सडक निर्माण गर्ने	• लागत अनुमान तयार भईरहेको ।
	गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा periphery Road निर्माण गर्ने	• लागत अनुमान तयार भईरहेको ।
बजेट-३५४	गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलको पुरानो Runway लाई Rehabilitation गरि नयाँ parallel Taxiway निर्माण गर्ने	• बोलपत्र मुल्याङ्कन अन्तिम चरणमा रहेको । (Technical Evaluation भइसकेको र Financial Evaluation)

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-३५५	इलाम, गुल्मी र डोल्पा विमानस्थाल निर्माण तथा परिक्षण उडान गर्ने	• इलामको सुकिलुम्बामा प्रारम्भिक तयारी भईरहेको। • गुल्मीको सिमिचौर् विमानस्थल निर्माण कार्य चालु रहेको। • डोल्पाको मासिनेचौर विमानस्थल निर्माण कार्य चालु रहेको ।
	अर्घाखाँची विमानस्थल निर्माण	• अर्घाखाँची विमानस्थलको धावनमार्ग, ट्याक्सिवे, एप्रोन कालोपत्रे तथा ड्रेनेजको ठेक्का सम्झौता सम्पन्न भई निर्माण कार्य सुरु।
	जनकपुर र राजविराज विमानस्थल स्तरोन्नती	• जनकपुर विमानस्थलमा चेनलिङ्क फेन्सिङको काम सम्पन्न, रनवे ग्रडिङ्ग ड्रेनेज मर्मत तथा अन्य कार्य भईरहेको। • राजविराज विमानस्थलमा धावनमार्ग कालोपत्रे गर्ने कार्य सम्पन्न। ड्रेनेज निर्माण तथा अन्य कार्य भईरहेको।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-३५४	तुम्लिङटार विमानस्थल स्तरोन्नती	तुम्लिङटार विमानस्थलको नयां टर्मिनल टावर भवन निर्माण कार्य चालु रहेको। Structure को काम सम्पन्न भई Finishing को काम हुदै।
	वैतडी पाटन विमानस्थल स्तरोन्नती	बैतडी पाटन विमानस्थलमा ठेक्का सम्झौता सम्पन्न भई निर्माण कार्य सुरु। Foundation तथा Tie Beam को काम सम्पन्न।
	नेपालगञ्ज र विराटनगर विमानस्थल स्तरोन्नती	नेपालगंज र बिराटनगर विमानस्थलमा नयाँ टर्मिनल भवन निर्माणको लागी टेण्डरको काम अन्तिम चरणमा।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन प्रगति

बुँदा नं.	मुख्य क्रियाकलापहरु	मुख्य उपलब्धि
बजेट-३५४	दाङको नारायणपुर विमानस्थल निर्माण गर्ने	दाङ्गको नारायणपुर विमानस्थल निर्माण कार्य गर्नको लागि Detail Feasibility Study अन्तिम चरणमा रहेको।
बजेट-३५६	ताप्लेजुङ्ग सुकेटारको धावनमार्ग विस्तार कार्य	माटोको काम ८५% सम्पन्,Sub base को काम सम्पन्न र Base को काम हुदै।
	चुहानडाँडा विमानस्थल निर्माण	Detailed Feasibility Study को प्रारम्भिक तयारी हुदै।

मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक (२०७७ चैत १७) को निर्णयहरुको प्रगति स्थिति

निर्णय	कार्य प्रगति
१. पशुपति क्षेत्रको गरिमा एवं महिमा कायम राख्न स्वच्छता,सरसफाइ तथा सौन्दर्यकरण अविवृद्धिका लागि विशेष पहल गर्ने। पशुपतिनाथ क्षेत्रका धर्मशालाहरु न्यूनतम मुल्यमा सन्चालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने ।	विशेष रुपले नियमित सरसफाइ भैरहेको, Pleasing, Lighting, आरती, बगैंचा निर्माण एवं वृक्षारोपण पून निर्माण, मर्मत संभार भै सौन्दर्य कायम गर्ने काम भैरहेको । तिर्थालुहरुको सुविधालाइ ध्यान दिएर न्यूनतम मूल्य कायम गर्ने काम भैरहेको ।
२. संस्कृति पर्यटन एवम नागरिक उड्डयन क्षेत्रको विकास एवम प्रवर्द्धन हुने र कार्यान्वयन गर्न सकिने योजनाहरु छनौट गर्ने। वितिय अनुशासनको अभिवृद्धिका लागी संस्थागत सुशासनमा जोड दिने।	सम्पूर्ण वजेट तथा कार्यक्रम संस्कृति तर्फ पुरातत्व विभाग एवं संग्रहालय, पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पर्यटन विभाग पठाइएको ।
३. कोभिड-१९का कारण पर्यटन क्षेत्रमा परेको असरका सम्वन्धमा अध्ययन गरी सरोकारवाला सार्वजनिक एवं निजी क्षेत्रका संस्थाहरुको समन्वयमा वस्तुगत पर्यटन पुर्नउत्थान सम्वन्धी कार्ययोजना तर्जुमा गरी मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।	-

मन्त्रालयस्तरिय् विकास समस्या समाधान समितिको बैठक (२०७७ चैत १७) को निर्णयहरुको प्रगति स्थिति

निर्णय	कार्य प्रगति
४. आ-आफ्ना निकायले गर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनबाट १५ औं योजनाको लक्ष्य प्राप्ती तर्फ केन्द्रित भई बाँकी अवधिमा सक्रियताका साथ आ-आफ्नो क्षेत्रका आयोजनाहरुको कार्यान्वयनलाइ थप गति प्रदान गर्ने।	बजेट तथा कार्यक्रम १५ औं योजनाको निर्दिष्ट लक्ष्य प्राप्त गर्न तर्फ केन्द्रित रहेको र आ आफ्ना कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नमा केन्द्रित रहेको ।
५. हवाई इन्धनको मूल्य र पर्यटन आगमनको सम्वन्धका विषयमा अध्ययन गरी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	आन्तरिक तर्फ पहिला नै मूल्य न्यूनतम रहेको र अन्तर्राष्ट्रिय तर्फ हवाइ इन्धन सम्वन्धमा मा. मन्त्रीज्यूको सकृयतामा उद्योग मन्त्रालयका सचिव, आयल निगमका महाप्रबन्धकहरु संग मन्त्रालयका सचिवज्यू लगायत पदाधिकारी समेतको बैठक एवं छलफलबाट हवाइ मूल्य सकिने सम्म कम गर्ने प्रतिवद्धता अनुरुप कम भएको ।

मन्त्रालयस्तरिय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक (२०७७ चैत १७) को निर्णयहरुको प्रगति स्थिति

निर्णय	कार्य प्रगति
६. पर्यटन गन्तव्य विकास र पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी काम गर्ने अलग अलग निकायको आवश्यकता औचित्य लगायत विषयमा अध्ययन गरी प्रतिवेदन गर्न पर्यटन प्रवर्द्धन महाशाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा अध्ययन कार्यदल बनाउने ।	कार्य दल गठन भएको ।
७. पर्यटन सम्वन्धी कानून मापदण्ड निर्देशिका तयार गर्ने संशोधन गर्ने सम्वन्धी विषयहरुको पहिचान गरी सिफारिस गर्न पर्यटन विभागका महानिर्देशकको संयोजकत्वमा समिति बनाउने ।	समिति गठन भएको ।

मुख्य समस्याहरु

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
१	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल	• ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो जस्ता नदीजन्य निमार्ण सामग्री उपलब्ध गराउने क्रममा समय-समयमा उत्खनन तथा ढुवानीमा अवरोध आइरहेको । • हार्डवेयर जन्य निर्माण सामग्री प्राप्ती एवं ढुवानी तथा विभिन्न देशमा उत्पादन भएका उपकरणहरु आयोजना स्थलसम्म ल्याउन Covid-19 का कारण कठिनाई भएको ।	• नदीजन्य निर्माण सामग्री आपूर्तिका लागि स्थानिय रुपमा बुटवल उपमहानगरपालिका, तिलोत्तमा नगरपालिका, शुद्धोधन नगरपालिका, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, स्थानिय वडा कार्यालयसँग समन्वय गरि निरन्तर बैठक बसी छलफल तथा पत्राचार गरिएको । • मुख्यमन्त्री कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय रुपन्देही, जिल्ला प्रहरी कार्यालय रुपन्देहीसँग नियमित समन्वय एवं पत्राचार गरिएको । संघ एवं प्रदेश माननिय ज्यूहरुसँग उचित समन्वय भई आयोजना स्थलमा नदीजन्य तथा हार्डवेयरजन्य निर्माण सामग्री आपुर्ति गरिएको । सो सम्बन्धमा राष्ट्रिय गौरव आयोजनाका श्रीमान् निर्देशक ज्यू, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणका श्रीमान् महानिर्देशक ज्यू, संस्कृती, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका श्रीमान् सचिव ज्यूहरु तथा माननिय मन्त्री ज्यूसँग नियमित समन्वय एवम् निर्देशनका आधारमा श्री संस्कृती पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय मार्फत गृह मन्त्रालयलाई पत्राचार समेत गरिएको ।

मुख्य समस्याहरु

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
१	गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल	• उपकरण जडान गर्ने वैदेशिक दक्ष प्राविधिकहरु Covid-19 का कारण अन्तर्राष्ट्रिय उडान बन्द हुदाँ आयोजना निर्माण स्थलमा समयमा ल्याउन नसकिएको । • Covid-19 का कारण मजदुरहरुको समस्या ।	• उपकरण जडान तर्फ ३५ जना चिनिया दक्ष प्राविधिक जनशक्ति नेपाल ल्याउन नेपाल सरकारबाट अनुमति प्राप्त भइसकेको र जनशक्ति ल्याउन निर्माण व्यवसायीले समेत पहल गरिरहेको । आंसिकरुपमा जनशक्ति ल्याई कार्य अगाडि बढेको । • काठमाडौं जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मकवानपुर जिल्ला प्रशासन कार्यालय, उदयपुर जिल्ला प्रशासन कार्यालय लगायतका कार्यालयहरुबाट निर्माण सामग्री एवम् जनशक्ति आपूर्तिका लागि पास उपलब्ध गराई निर्माण कार्य अगाडी बढाइएको ।

मुख्य समस्याहरु:

सि. नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
२.	पोखरा क्षेत्रीय अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	• बिमानस्थल क्षेत्र भन्दा बाहिर उत्तरतर्फ करिब ४ कि.मि. पर (मणिपाल ,सेति नदि, काहुँखोला) देखि पृथ्वी राजमार्ग तथा भित्री सडकको नालाबाट र सिचाँइको नहरबाट बाट बगेर आउने पानी एकत्रित भई बिमानस्थल क्षेत्रमा प्रबेश गरी भित्रका संरचनामा क्षति पुर्याउनुका साथै बिजयपुर खोला नजिकको जग्गामा पहिरो समेत जाने गरेको।	• बाढी पहिरोको नियन्त्रणका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा महानगरपालिकाप्रमुख को उपस्थितीमा बसेको बैठकबाट निर्णय भए बमोजिम यस आयोजना र सम्बन्धितसिँचाई, सडक, पोखरा महानगरपालीका प्रतिनिधी सहितको कार्यदल बनाइ कार्यदलले पेशगरेको प्रतिवेदन अनुसार कार्य बढाउन गण्डकि प्रदेश, मुख्यमन्त्री तथा भौतिकपुर्वाधार मन्त्री सँग बैठक बसि प्रदेश स्तरबाट समस्या समाधान गर्न प्रक्रिया अगाडि बढाउनखोजिएको हुँदा प्रदेश सरकारसँग संघिय सरकारले समन्वय गरि आबश्यक बजेट ब्यबस्था गरिदिनुपर्ने ।

मुख्य समस्याहरु:

सि.नं	आयोजना	•समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
२.	पोखरा क्षेत्रीय अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	• विमानस्थलबाटकरीब १.५ कि.मि. दुरीमा रहेको ल्यान्डफिल साइटले गर्दा विमानस्थल वरपर चराहरुको बढ्दै गतिबिधि भएकोले हवाई सुरक्षामा जोखिम देखिएको। • विमानस्थलकोपुर्वतर्फ Approach मा पर्ने रिठेपानी डाँडा कटान गर्नुपर्ने ।	• विमानस्थल शुरुहुनु भन्दा पहिले नै उक्त लण्डफिल्ड साइट सुरक्षित स्तान्तरण गरि चराहरु अन्यत्रै आकर्षण गर्नुपर्ने । • पुरक EIA प्रक्रिया अगाडी बढेकोले संगसंगै डाँडा कटानकार्य पनि अगाडी बढाऊनवन मन्त्रालयसंग समन्वय गरि आवश्यक निर्णय भएमा समयमै डाँडा कटान सम्पन गर्न सकिने।

मुख्य समस्याहरु:

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
४.	पशुपति क्षेत्र विकास कोष	• स्थायी पदपूर्ति हुन नसक्नु। करार तथा ज्यालादारी कर्मचारीबाट काम लिने गरिएकोमा नियमन निकायहरुको सुझाव अनुसार गत असार देखि म्यद थप नभएको। कोष संचालक परिषद्को बैठकबाट निर्णय निकासा नभएसम्म जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न नमिल्ने ।	• O & M survey तथा कर्मचारी नियममावली संशोधनको प्रकृयामा। परिषद् बैठक राख्ने सम्बन्धमा निर्देशन लिने प्रकृयामा ।

मुख्य समस्याहरु:

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
३.	निजगढ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल	- टाँगिया बस्ति निर्माण क्षेत्रको मध्य भागमा रहेको र सो बस्ती, वन क्षेत्र भित्रको सरकारी जग्गामा रहेको । - केही जग्गाधनीहरूले मुआब्जाको लागि निवेदन नदिएको । - रुख कटान आदेश प्राप्त नभएको ।	• स्थानान्तरको लागि ठाँउ पहिचान गरिएको ,स्थानीय तह (न.पा.हरू) संग छलफल परामर्श गरिएको । • जन प्रतिनिधि एंव जग्गा धनीहरूसंग छलफल गरिएको । • गत आ.ब. ०७६।७७ मा डिभिजन वन कार्यलय, बारा मार्फत रूख तथा पोलहरूको लगत नम्बरिङ कार्य भएको । र आ.ब.०७७।७८ मा सो कार्य गर्न खरिद प्रकृया अगाडी बढाइएको ।

मुख्य समस्याहरु:

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
५.	लुम्बिनी विकास कोष	• लुम्बिनी गुरुयोजनाका बाँकी कार्यहरु, भवन, स्युरेज, ड्रेनेज, रिभर डाइभर्सन, ल्याण्डस्केप एण्ड व्युटिफिकेशन, नहर लगायतका कार्यहरुको दोस्रो फेजको बोलपत्र आव्हान गर्ने क्रममा अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७८।४।२४ को परिपत्रानुसार अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा मात्र नयाँ बोलपत्रको प्रकृया शुरु गर्ने भन्ने निर्देशन प्राप्त भएकोले अर्थ मन्त्रालयको सहमति प्राप्त भइनसकेको । सो कारणले गर्दा केही बोलपत्रहरु आव्हान गरी कार्य प्रारम्भ गर्न द्वीविधा उत्पन्न भएको ।	उक्त कार्यको लागि तहाँ मन्त्रालयको समेत समन्वयकारी सहयोग आवश्यक देखिएको ।

मुख्य समस्याहरु:

सि.नं.	आयोजना	समस्याहरु	समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरु
६.	पुरातत्व विभाग	• परम्परागत प्रविधिबाट रसायन संरक्षण गर्दा समय बढी लाग्ने भएको। • रसायन संरक्षण कार्य गर्दा ज्यामीहरुको विमाको व्यवस्था नहुँदा कार्यमा कठिनाई भएको । • कार्यक्रम संचालन तथा सम्पन्न गर्न कठिनाई भएको ।	• तालिमको लागि संवन्धित निकायमा लेखि पठाएको । • विमाको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउने निर्णय गरिएको । • प्रयोगशालालाई पहिलेको जस्तै छुट्टै कार्यालयको रुपमा पुनःस्थानको लागि अनुरोध गरिएको ।

सुझाव

- राष्ट्रिय समस्या समाधान समितिमा लैजानु पर्ने विषय कुनै भएमा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद